

dat ze op klaarlichten dag, in die streek, om tien à elf uur, vanuit hun auto een groote vlucht kalongs over den weg hadden zien vliegen.

Het vleesch van de geschoten exemplaren, dat we dien avond op Makkassaarsche wijze toe bereid op tafel kregen, was heusch niet te versmaden. Het smaakte inderdaad heel goed.

De opperarmbeenderen (meestal voor sleutelbeenderen uitgescholden) nam onze jongen mee om er sigarettenpijpen van te maken. Ze zijn er dan ook uitstekend voor: aan den eenen kant is de opening rond, aan den anderen kant plat. De eerste dient voor de bevestiging van de sigaret terwijl het andere eind als mondstuk dienst doet. Nadat mieren het merg hebben weggegeten wordt het been heel handig met een glasscherf bewerkt en glanzend gemaakt.

Hoe langer men door een pijp rookt, hoe donkerder hij wordt, ja, tenslotte wordt hij mooi gitzwart. Het is dan ook te begrijpen dat een rooker echt trotsch is als hij zijn pijp zwartgerookt heeft, dikwijls wordt het pronkstuk dan van een zilveren mondstuk voorzien. . . .

Een poosje geleden kwam ik ook tot de ontdekking dat de kalongs er naar alle waarschijnlijkheid een verkenningsdienst op na houden. Het viel me n.l. op dat iederen avond een kalong naar onzen in bloei staanden manggaboorn kwam vliegen, er een paar maal om heen vloog en toen verder ging. Hetzelfde nam ik waar bij verscheidene manggabooimen. Wellicht dat de verkenners zien moeten of de boom al in staat is om een uitgezocht kalonggezelschap voor een heerlijken nachtmaaltijd te ontvangen?

Voor hen die misschien, op reis, bovengenoemde boomen wil bezoeken, zij nog vermeld dat de eerste boom staat in de dessa Kalimiring bij Doerensawit op 15 paal afstand Zuidwaarts van Tegal. De „vluchtboom” staat er ongeveer tien minuten loopens vandaan, circa 400 M. de zijweg naar Kalibakoeng op.

TH. VAN DORT.

OVER EENIGE JAVAANSCH E VOGLS.

Een vijftiental dagen te Garoet zijnde, voortdurend gezeten onder de veranda voor mijn hotelkamer, kwam het verlangen bij me op eens iets te noteeren over de vogels, die mij met hun bezoek vereerden. Mijn terrein van uitzicht, gelegen langs den grooten weg (Hotel Papandajan) was wel erg klein, misschien 40 M²., maar al deed ik geen waarnemingen van eenig belang, toch wil ik er gaarne eenige regels over neerschrijven.

Allereerst dan over de species kip! Tot heden was ik volkomen overtuigd, dat deze behoorde tot de domste dieren ter aarde en wel wegens de uiterst onhandige wijze waarop zij „nog net” aan auto's of ander te duchten gevaar ontkomen en de „kip-zonderkop”-pige aanstellerij in moeilijke omstandigheden. Zoo zag ik wel nooit een kip, die (behalve bij toeval) tijdig en kalm voor een naderende auto op zij ging, zooals b. v. een kamponghond dat doet. Maar toch bleek me nu, dat tenminste sommige kippen bijzonder hoog staan in verstandelijk opzicht. Twee maal daags at ik onder de veranda voor mijn kamer en wierp dan wel stukjes brood toe aan een tweetal hanen, die er op 't erf rondliepen. Reeds na een week wisten deze beiden precies wanneer het etenstijd was en waren dan present. Nooit waren ze te vroeg en ook maar heel even te laat. Maar sterker nog: Zoolang ik door at en ze niets gaf bleven ze wachten, de een links, de ander rechts

naast mij, want ze hadden ruzie. Duurde 't lang, dan gingen ze er bij zitten. Maar zoodra mijn maal was beëindigd, ook al bleef ik in dezelfde houding zitten om nog even in mijn boek te lezen, dan begrepen ze, dat er niets meer kwam en vertrokken. Opvallend vond ik deze scherpheid van waarneming, die ik reeds van mijn vroegeren hond kende, welke ook steeds door een of ander mij niet bewust teeken begreep of er nog een beentje kon komen of niet. Deze hanen bleken dus 1^e scherpe waarnemers, 2^e vlug leerend te zijn. Jammer, dat mijn goede meening bij de eerstvolgende autorit weer zoo dalen moest, want meerdere malen moest ik toen mijn hart vasthouden.

Trouwe bezoekers waren de ringmusschen (*Passer montanus*). Ze kwam bijna nooit op mijn brood af, wat ik toeschreef aan overvloed van voedsel, hoewel er heel wat aanwezig waren. Want schuw waren ze geenszins. De eenige, die mijn brood aannam deed dit b. v. al heel ongegeneerd. Ik zag hem zitten in een wingerdheg op 4 M. afstand en wierp een stukje brood op 1½ M. van mij af. Direct vloog hij aan, nam 't brood op, trachtte 't stuk te slaan en vloog, als dit niet lukte, er kalm mee heen. Ook kwamen ze vaak in de veranda en zoo had ik gelegenheid om een enkele aardige waarneming te doen, namelijk dat deze musch een groot liefhebber is van de kleine zwarte miertjes, die genoemd hotel onveilig maken. Meerdere malen zag ik, van heel nabij, dat zoo'n vogeltje er in een oogwenk een tiental oppikte. De miertjes, die ik, ook om andere redenen, voor erg slim houd, hadden echter direct 't gevaar in de gaten en verdwenen in alle richtingen. Met groot genoegen noteer ik deze waarneming zeer beslist op de debetzijde van onzen musch. Voor een auto blijft de ringmusch, evenals de duif (en zoo men wil, evenals de kip!) zeer lang zitten tot de afstand te klein wordt, dan vliegt ze kalm weg naar opzij. Maar hier maakt dit alles een indruk van zekerheid en van bekend zijn met de mate van 't gevaar.

Op 't warmste deel van den dag waren de musschen minder talrijk dan 's morgens vroeg. De bruinzwart witte piët (*Munia atricapilla*) evenwel meende ik steeds in zelfden getale te zien. Deze was 't talrijkst aanwezig, zeer bedrijvig en letterlijk niets anders doende dan nestmateriaal van allerlei aard aanslepen. Zoo zag ik eens over den weg een leeg sigarenzakje snel door de lucht vliegen, schijnbaar op eigen kracht en in een bepaalde richting—maar er boven vloog een piët, die 't vasthield. Toen de landing evenwel te veel moeite meebracht, liet hij ten slotte 't ding maar weer varen. Met groote inspanning en volharding rukten deze miniatuur vogeltjes met hun poppig „wit-wit“-geluidje de takjes van den wingerd en waren evenals de musschen steeds getweeën in de weer.

Maar zelden meende ik piëts te zien, die de bijzonder mooie waaijerstaart gaaf d. w. z. regelmatig uitgroeid, bezaten. Dan worden n. l. de pennen van binnen naar buiten toe regelmatig korter in een fraai gebogen lijn. Als nu die staart wordt uitgespreid steekt nog elk veertje met een gerekt half cirkelboogje buiten die lijn uit, werkelijk een schitterend gezicht.

De eerste vogels, die ik 's morgens (na de hanen) hoorde, waren een paar maal de Koolmees (*Parus cinereus*), eenmaal de musschen, maar gewoonlijk een andere soort, mij onbekend, wier gezang wel wat leek op dat van den tjangkoring (*Pycnotus aurigaster*). Te Tjikadjang (boven Garoet) is de eerste steeds de Saëran of Salagoenting (*Buchanga cineracea*) met z'n kanari-lied, terwijl in mijn volière de poe joe gonggong (*Arboricola javanica*) al vóór dien tijd zijn wel zéér bijzonder lied laat hooren. Terloops merk ik hier op dat de Saëran twee maal per dag dit kanari-gezag doet hooren, 's morgens vroeg en 's avonds tijdens de schemering. Toch zingt hij overdag ook wel, maar dan heel anders en eentonig.

Op deze wijze voortgaande zou ik nog lang kunnen doorpraten, maar dat mijn waarnemingen niet belangrijk zijn ligt voor een deel daaraan, dat het naar mijn meening zoo moeilijk is de Javaansche vogels (bij naam) te leeren kennen (geen boeken), geen collecties en de inlander niets wetend en niet betrouwbaar). Een volgend maal hoop ik hier daarom eens eenige vragen te mogen stellen. *)

SODY.

KORTE MEDEDEELINGEN.

Tamil Volksverhalen.

De Tamil zal nooit een slang doden op Dinsdag en Vrijdags
Slangen.

1. De *Tic-polonga* kan héél oud worden, wel 200 of 300 jaar. Overdag kan hij niet zien, en komt dan ook alleen des nachts te voorschijn (wij zagen er tot op heden ongeveer 4 of 5, allen echter op het „midden van den dag”!)

Voordat de *Tic polonga* sterft, krijgt hij vleugels en vliegt door de lucht. Wordt iemand door een der vleugels geraakt, dan sterft die persoon een ellendigen dood. Bij het doodgaan der *Tic polonga*, komen er duizendpooten, schorpioenen en vergiflige spinnen uit zijn lichaam, om de kwade praktijken der *Tic* te kunnen voortzetten! Er is ook nog een soort, de „Bloed-polonga” genaamd. Wordt men door deze gebeten, dan begint de neus dadelijk hevig te bloeden, wat den dood ten gevolge heeft.

2. De *Kodali-pudiyan* (? ? ? L), bijt nooit en is niet vergiftig. Hij leeft steeds in boomen. Zou re een bij ongeluk in je hals vallen, dan moet men voor zijn verdere leven, krom en gebogen loopen!

3. Zeeslangen bijten in den regel niemand. Zou men gebeten worden, drink dan driemaal een flinke hoeveelheid zeewater, prevel driemaal „iranaitivu” vlug achter elkaar, en—men is genezen!

Olifanten

De Tamils geloven dat er drie soorten olifanten voorkomen; en wel de „kompan” of mannelijke de „alaiyan” of geslachtsloze, en de „pidiyan” of vrouwelijke olifant. De Sinhalezen spreken hier niet van, maar vreemd genoeg beteekent in hun taal het „alaiyan”, een olifant zonder slag tanden. Toch is het moeilijk te begrijpen, waarom de Tamils hier dit verschil maken, daar de slag tanden bij de Ceylon olifant vrij wel rudimentair zijn. Olifanten met slag tanden, zoowel stieren als koeien, behooren hier tot de hóógste uitzonderingen. Waar het gebrek aan ivoor bij de Ceylonolifant (*Elephas Indicus*) aan ligt kunnen we niet beoordeelen.

Insecten.

De Schorpioen is een „zelfmoordenaar”. Dit is onder geleerden echter ook bekend, en dus geen overlevering maar een waarneming der inlanders. Maakt men een cirkel van vuur rond een schorpioen, dan zal deze, na langen tijd vruchteloos naar een uitgang gezocht te hebben, zich zelve met de scherpe gifangel aan den staart, doodsteken. Het zal een der weinige dieren zijn o. i. waarvan het gif voor het dier zelve doodlijk is.

Geprobeerd hebben we deze proef echter nog nooit.

Juni 1917 Ceylon.

A. C. TUTEIN-NOLTHENIUS

Sinhale—Sinhalezen of Klingalezen, zijn de eigenlijke bewoners van Ceylon.

Tamils, zijn hier ingevoerd, het meerendeel als werkkrachten voor de plantages, van de Oost kust van Voor-Indië. In het Noorden van Ceylon vindt men de Jaffna-tamils, een groote nederzetting (Jaffna) overblijfsel uit de dagen van het Tamil koninkrijk, toen de Tamils uit India naar hier overstaken, de Sinhalezen onderdrukten, en hier de scepter zwaaiden. (omstreeks 1300-1400).

*) De Red. is steeds bereid ingekomen vragen, zoo mogelijk te beantwoorden. (Red.)